

سەردەمی تۆمارگەیه کاک ھەریری

کوردی

لەسەردەمانی پێش داھینانی رادیۆ، تەلفزیۆن و ئەنتەرنێت لەوانە یە یەکیک ووتاریکی ووتبا پاش چەند سالیک ووتارەکە ی چەواشە کرابا

بەلام لەکاتیکیدا کە ئەم دەزگایانە ی سەرەووە کە باسم کرد ھاتۆتە کایەووە ھەر یەکیک شتیکی بلی ئەوا لەسەری ئەبێ بە مال، زۆر جار مرقۆی رۆشنبیر کە ھەلە یەک ئەکا پاشان بۆ ئەو ی نەبیتە مال لەسەری داوا ی لێ بووردن دەکات بە پێچەوانەش ئەوا ھەر سوپە لەسەر ووتارەکانی و ئە یویتی خەلک چەواشە بکات.

وہ ھەر کەسیک کە بیویتی چەواشە نەکریت ئەوا بە دوای نووسینە تۆمارکراوە کان ئەگرێ .

کاک ھەریری وائەزانی ھەر لەسالانی پێش 1400 سال ئەژی، وائەزانی نووسینەکە ی لە سەر سائیتی کوردستانی نیت نەماوہ و کەس ناتوانی بۆ جاریکی تر بیخوینیتەوہ

ئەمە دەقی نووسراوی تۆیە:

بەلام لەوانە یە ھیشتا رۆشنبیری کورد وەک پیاوی ئاسایی کۆمەلگاکەمان پێی جوان نەبیت وەلامی ئافرەتیک بداتەوہ ھەرچیش بلیت لەگەل ئەو پەری ریزم بۆ مھاباد خان

کورد دەلی پێش ھەر قسە یەک جوان بیری لێ بکەوہ، بۆچی رۆشنبیری کورد پێی جوان نیە وەلامی ئافرەتیک بداتەوہ ھەرچیش بلیت من لە تۆی ناپرسم مانای چیە بەلام لە خۆینەر ئەپرسم ئەمە چی ئەگە یە نیت

لە بەرگە یەکی تر ئەلی ئەم باریە بۆ قلس بوہ بلی ئاواتی کۆمەلگایەکی پر لە گە یی و لیزبیا ن بۆ کورد بخوازی، پاشان ئەلی: ئەویش پشگیری دەکات با یەکەم جار لە خۆیەوہ دەست پێ بکات

بەریز من قەت نابم بە گە ی چونکە براوی تەواوم بە ئافرەت ھە یە و ئافرەتیش زۆر پیروژە لەلام وەک ئاینەکە ی تۆ ئافرەت بە نیو مرقۆف دانانیم تاوہکو ئافرەت لە مرقۆفایەتی بسرمەوہ و روو لە گە ی بکەم بەلکو من بە داوی ئافرەتی ھاو بیری خۆم ئەگەریم و ژیا نی لەگەل درووست بکەم، مارەبریمان تەنھا گولیک ئەبی و لە جیا تی مەلاکانی عەرەبیش دەبی شاعیریک بە کۆپە لە یەکی خۆشەویستی من و ئەو بە یەکەوہ بەستیتەوہ بەلام ئەو کەسە ئەبیتە گە ی وەک لە نووسراوەکە ی پێشووم باسم کردبوو ئەوا بۆ جاریکی تریش بۆت ئەنووسمەوہ بەلام تکام وایە جوان تیبگە بزائە کێ ئەبی بە گە ی

کەواتە ناھەقیان نیە ئەم ئافرەتانە ئەم چەشنە پیاوانە رەت ئەکەنەوہ، وە ئەگەر پیاو لەو بیرە تەسکە دەرئەچیت ئەوا لە دوواری ژا لیسبیا ن بە ریزە ی ئەو جۆرە پیاوانە درووست ئەبی بە شیوہ یەک ئەم پیاوانەش ھاوچەشنی خۆیا ن دەست ناکەوئ ھەربۆ یە بە ناچاری روو لە گە ی ئەکەن، ئەبێ بە گە ی ھاوچەرخ لە برگە یەکی تر دا ئەلی: جەنابت سوکایەتی بەو ھەموو کوردە ی ئەوروپا دەکەیت کە گوا یە لەشیان فرۆشتوہ لە یونان و ئیتالیا

من ووتوومە کوریک زۆری کورد لە یونان و ئەوروپا لەشیان فرۆشتوہ و پیم سوکن بەلام دیارە تۆ پیت سووک نیین بۆ یە ئەلی ئەوہ من نیم سوکایەتی بکەم بە ئافرەتی کورد، بەلام تۆ یەکسەر بازت دا لە کیشە ی ئافرەت بۆ لەش فرۆشتنی پیاو دوو برگەت بەستەوہ بە یەکەوہ بی ئەوہ ی پە یوہندی ھەبی و بە ناراستەوخۆ ئەم جۆرە پیاوانەشت بە سووک دانەنا بەلام ئەمە بە ھەلی ریزمانی بۆت دائەنیم

ھەرودەھا من ئەو کەسانەش بە لەش فرۆش دائەنیم ئەگەر فشاری خیزانیا ن لەسەر نەبی بۆ پیک ھینانی ژیا نی ھاوسەری تەنھا بناغەکیان پارە بیت، وە فشاری خیزانی ئەوہ ئەگریتەوہ کە باوک و برا بە زۆر کچ بدەن بە شوو یاخو د بە زۆر ژن بۆ کور بینن، ئەگەر ھەر کەسیک چ کور چ کچ بەم چەشنە بیر بکاتەوہ ئەوا لەش فرۆشە لای من ئەمە رای خۆمە

ھەرودەھا ئەلی ئەمە ژمارە یەکی یە کجار کەم بوون کە شایەنی باس کردن نیە نازانم

ئەمەش ھەلی زمان بوو یاخو د چەواشە کردن بوو ئەلی: یە کجار کەم بوون وەک لای تۆ ئەم دیار دە یە بین بربووہ و ئیستاش کورد لە یونان و ئیتالیا نەماون

من کە ئەم دیار دە یەشم باس کرد تەنھا مەبەستم ئەو یە تەنھا ئافرەت ناوی سوکی لێ نەنریت

کاک هریری پیم ئەلێ: وهك غەیب بخوینتێته وه

من تیوههكانی دهروون ناسیم خویندۆته وه وه ههئێ نووسین دهتوانم شی بکه مه وه بهلام من قهت ناتوانم غەیب بخوینمه وه ئاخو من ئیمام غه زالی نیم به ئایهتهکانی قورئان جادوو بکه م و غەیب بخوینمه وه کاک هریری پیم ئەلێ وهك پیاوانی بازار هه لچوو ه: تهگه ر ببین و پیاویک له کیشه دایه لهگه ل ئافره تی ئەمه چی تهگه یه ئی

پیاوی بازار که کیشه ی هه بی لهگه ل ئافره ت مهگه ر له سه ر بابه تی کرین و

فرۆشتنی جاریهکان بیت که له دوورگی عه ره بی تهکرا ئەم پیاوه پیرۆزانه که خه لیفه ی ئیسلام بوون به پیاوی بازار له میژووی دراو ن که تو براوایان پێ تهکهی من به هیچ شیوه یه ک کیشه م نیه لهگه ل ئافره ت به لکو تو کیشه ت هه یه و هاتوو یته ناو ئەم بازاره

دیسان کاک هریری ته یو یته بابه تهکانی خو ی به هی ز بکات ئەلێ

ئینجا خۆم ده میکه ئاشنام به و لیکۆلینه وه سوسیۆلۆژیانه، پیلانی ته و او کردنی خویندنی بالاشم هه ر له سه ر ئەو بابه ته یه

مه رج نیه کاک هریری تهگه ر خویندنی بالآت له سه ر ئەم بابه ته بیت یان نه بیت و تهکان و بو چوونهکان راست بیت چونکه ده یان زانی به ناوبانگ که بناغه ی زانستیان داناوه روژانه بابه تهکانیان لیکۆلینه وه ی له سه ر تهکریت و تیوههکانیان هه ل تهوشینرینه وه ئینجا تو ناتوانی به بر وانا مه یه ک که به ده ست نه هی ناوه بیرو رای خو ت پێ په سند بیت

پاشان بو حه ز ناکه ی وه لامی که سانیک بده یته وه که له ژیر نازناو خو یان حه شار دابی ئەمه چ په یوه ندیه کی به تو وه هه یه یان

ئه لێی چونکه زیاتر له 30 ملوین مرۆفی کوردی هه یه ئاخو دو ژمن به سه ده یه ک 5 ملیۆن کوردی کوشت به لام تو به شه و روژی 15 ملیۆن کوردت سه ری وه بو ئاگاداریت

ژماره ی کورد زیاتر له 45 ملیۆنه ئازیزم 15 ملیۆن زۆر زۆره ته نفالت کرد به ده ستوری ئاینه که ت

پێو سیته کاک هریری دان به هه له کانت دابنی یه که م: داوای لێ بووردن له ئافره تی کورد دو وه م له خوای خو ت چونکه قسه ت بو من هه ل به ست و وویستت بابه تهکان چه واشه بکه ی

سه باره ت به و نووسینه ی که به ئینگلیزی نووسیوو مه زۆر باش تی ئەگه م به لام وه رگی ران له زمانیکه وه بو زمانیکی تر ته رکیکی ئاسان نیه به لام له نووسینه که ی پێشووت چه ند سه رچا وه یه کی ئینگلیزیت نووسی بوو بو یه منیش ئەم ده قه ئینگلیزیه م بو ئاراسته کردی وه دانیش به وه دانه ئیم که ئیگلیزیه که م زۆر به هی ز نیه وه بو هه ر ئەم مه به سه ته ش داوای لێ بووردن له خوینته ر ته که م

وه له تو ش کاک هریری تهگه ر ووشه کانم تو زێ ره ق بیت

تکات لێ ده که م نووسینه کان به ووردی بخوینته وه هه ره ها زۆر به شینه ی شت بنووسه چونکه مرۆی به په له هه له زۆر ته کات به تابه تی تو خو ت ئاماده ده که ی بو خویندنی بالآ

خوینته ری ئازیز تکا ته که م بو راست و دروستی نووسینه کانم هه ردوو نووسراو بخوینته وه خو تان نووسینه کان له سه تگی مه حک بده ن

تیبینی کوردستان نیت:

مه رج نیه ئەم نووسینه له گه ل بیر و بوچونی نه ته وایه تیمان بیت، که بوچونی (کوردستان نیت) ه به لام به هۆه بر وایو ئمان به ئازادی ده برینه وه، بلا ویده که ی نه وه له گه ل ریز و خو شه ویستیماندا بو پارێزه رانی بیری نه ته وایه تی و خه بانکارانی ئەم

رێگایه ئەم تیبینییه له ژیر هه موو نووسینێکدا ده نووسریت .. ۱۵-۱-۲۰۰۳